

Sanayiciler büyüme zorlanıyor

İSTANBUL (Anayurt)-İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, artan siyasi belirsizlik sonucu TL'deki sert değer kaybı ve jeopolitik gelişmeler ve zayıf değerlerde seyreden tüketici güveni nedeniyle sanayicinin arzu ettiği büyümeyi gerçekleştirmekte zorlandığına dikkatleri çekti. Küresel Düzensizlikler ve Orta Doğu'daki Gelişmelerin Bölgemiz ve Türkiye İçin Önemi ve Etkileri ana gündemi ile gerçekleştirilen **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Meclisi** ağustos ayı olağan toplantısında Başkan **Erdal Bahçivan**, artan siyasi belirsizliğin ekonomiyi olumsuz etkilediğine ve sanayicinin arzu ettiği büyümeyi gerçekleştirmekte zorlandığına dikkat çekti. ● **Özgür GÜVENÇ**

GÜNCEL

FOTOĞRAF: AP

EKONOMİ TERÖRDEN ROL ÇALABİLECEK Mİ?

SANDIKLAR YENİDEN KURULUYOR. EKONOMİNİN AĞIRLAŞAN SORUNLARINA RAĞMEN, SİYASİ PARTİLERİN SÖYLEMLERİNİ BU DEFA TERÖR İŞGAL EDECEK GİBİ. YİNE DE İÇ VE DIŞ DENGELERDEKİ SARSINTILAR, SİYASETİN ROTASINI TEKRAR EKONOMİYE ÇEVİREBİLİR.

İBRAHİM TÜRKMEN

Secimlerin tekrarlanması ve siyasi-iktisadi belirsizlik ortamının sürececek olması, piyasalar için en kötü senaryoydu ve gerçekleşti. Türkiye 1 Kasım 2015 tarihinde yeniden sandık başına gitmeye hazırlanırken, para piyasalarında, borsada ve tahvil faizlerinde büyük sarsıntılar yaşanıyor. Yatırımların önündeki en büyük engellerin başında gelen belirsizlik ve istikrarsızlık ortamının, kasım sonunda değişeceğine dair umutlar yüksek değil. Dahası, haziran seçimlerinde parti programlarının ve vaatlerinin ana eksenini teşkil eden ekonomiyle ilgili konular, bu seçimde gündemden düşecek gibi duruyor.

Partiler, seçimlerde nasıl bir güzergâh takip edeceklerini ve seçim stratejilerini hangi temeller üzerine bina edeceklerini henüz kararlaştırmadı. Bir iki hafta içinde partilerin yetkili organları toplanarak yol haritalarını oluşturacak. Ekonomi, geçim sıkıntısı ve işsizlik gibi sorunlar, önceki seçimlerin belirleyici tartışma alanlarını oluşturuyordu. Özellikle CHP ve MHP'nin vaatler ve icraat programları, iktidar partisini ilk defa savunmacı bir pozisyona itmisti.

Ipsos KMG Sosyal Araştırmalar Enstitüsü tarafından iki ayda bir yayımlanan Türkiye Barometresi, kamuoyunda terör ve çözüm sürecini Türkiye'nin en öncelikli meselesi görenlerin oranının, Mayıs 2015'teki yüzde 14'ten, Ağustos'ta yüzde 47'ye ulaştığını gösteriyor. Ekonomik sıkıntıların toplam payı ise söz konusu dönemlerde yüzde 50'den yüzde 24'e gerilemiş. Gözlemciler göre, seçmenlerin yaklaşımlarını dikkate alan partilerin, seçim söylemlerini de seçmen hassasiyetlerindeki değişimi ortaya koyan bu tabloya göre dizayn edeceklerini beklemek gerekir. Muhalefet, iktidarı "silahlar sussun, analar ağlamsın" politikasını sırf oy getirmeye için terk ederek, 90'ları aratacak ölçüde şahin politikalara döndüğü için eleştirecek. İktidar ise, artık alıcısı kalmayan "para-

lel yapı" argümanından sonra yeni bir suçlu icat edebilmiş olmanın rahatlığıyla, HDP üzerinden milliyetçi oylara oynayacak.

Ne var ki, ekonomideki beklenmedik gelişmeler ve sanayi ve piyasalardaki sıkıntıların artık bir manevra sahası bırakmayacak denli aciliyet kazanması, ekonominin kendini zorla gündemin baş konuları arasında sokacak gibi görünüyor.

İktidar partisi, seçimlerde ağırlığı milliyetçi oyları cezbedebilmek için terör ve güvenlik eksenli gelişmelere vermekle birlikte, ekonomiyle ilgili vaatlere ve değerlendirmelere de geniş yer ayracağını sinyallerini verdi. Yakın zamanda gerçekleştirilen seçim stratejisi toplantısına Genel Başkan Yardımcısı Beşir Atalay ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz gibi parti ekibinin bizzat katıldıkları ve seçim öncesi atılacak adımlar üzerinde teatiler gerçekleştirdikleri söyleniyor. Hükümet bütçe disiplininin korunması hususunda titizlik gösterse de, son seçimlerde muhalefet partilerinin asgari ücretlerde radikal artışlar ve emeklilere düzenli ikramiye gibi cazip tekliflerinin AKP'nin oyunu en az 2 puan düşürdüğünü dikkate alarak, benzeri bir tabloya mahal bırakmayacak şekilde cari transferler yapılabileceğini konuşmuşlar. Mesela, ağaç dikmek, yolları süpürmek, parkların bahçelerin bakımını yapmak gibi nitelik gerektirmeyen işler için 200 bin yeni istihdam kadrosu açılacağına karar vermişler.

İş dünyası ve mali piyasalar ile yabancı yatırımcılar, AKP ve CHP arasında kuvvetli bir geniş tabanlı koalisyon hükümeti kurulacağını satın almışlardı. Bu ihtimalin gerçekleşmemesi yüzünden şu anda lira bazı varlıklardan bir çıkış söz konusu. Yabancıların devlet tahvillerindeki pozisyonları bu yılın başından bu yana 4,5 milyar dolar azaldı. Merkez Bankası'nın haftalık menkul kıymet istatistikleri de yabancıların hisse senedi ve devlet içi borçlanma senedi (DİBS) varlıklarındaki erimenin devam ettiğini ortaya koyuyor. Yurtdışı yerleşikler, 17-21 Ağustos hafta-

sında net 248,1 milyon dolarlık hisse senedi ve 266,8 milyon dolarlık DİBS sattı. Hisse fiyatlarındaki gerileme de hesaba katıldığında, yabancıların mülkiyetindeki hisse stoku 46,8 milyar dolardan 41,9 milyar dolara geriledi. Aynı şekilde DİBS stoku da 36,6 milyar dolardan 33,3 milyar dolara düştü. Merkez Bankası'nın rezervleri de azalmaya devam ediyor. Temmuzdaki kısmi artışa rağmen, 21 Ağustos haftasında, altın hariç brüt rezervler 300 milyon dolar azalarak 101,9 milyar dolar olarak gerçekleşti. Merkez'in müdahalelerinde kullanabildiği net rezervler ise 30 milyar doların bir miktar üzerinde. Türkiye'nin

sonra dengelerin "yavaş yavaş kendiliğinden oturmaya başladığını ve ekonomimizin bundan kazançlı çıkacağını" ekliyor. Bu değişik yaklaşım, iktidara yakınlığı ile bilinen ekonomistlerce de aynen paylaşılıyor.

Hükümete yakınlık gibi bir yükü bulunmayanlar ise erken seçimin riskleri artırdığı konusunda hemfikir. UBS stratejisti Manik Narain, Reuters'a yaptığı açıklamada, "Büyük risk, tekrar seçimlere gidilmesi ve hiçbir şeyin değişmemesi." diyordu. Benzeri bir uyarı uluslararası kredi derecelendirme şirketi Moody's'ten geldi. Erken seçim kararının, belirsizlikleri artıracak ve ekonomik politikaların

labilir seviyenin altına çekecek.

Sıkıntılar iş dünyası tarafından da sürekli dile getiriliyor. Geçen hafta, Adana Ticaret Borsası (ATB) Başkanı Şahin Bilgic, bir an evvel ekonomi ajandasına dönüşmesi gerektiğini söylüyordu. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** aylık toplantısında konuşan **İSO** Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın da gündeminde aynı konu vardı. Siyasi belirsizlikler, liranın değer kaybı, jeopolitik gelişmeler ve zayıf tüketici güveni yüzünden sanayicinin arzu ettiği büyümeyi sağlayamadığını kaydetti Bahçivan ve "Olan, biz üreticilere oluyor." dedi. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) da Aylık Ekonomi

FOTOGRAF: REUTERS

ekonomik belirsizlikleri ve yurtdışı piyasalarda bütün gelişmekte olan ülkeleri olumsuz etkileyen sorunlar, tablonun daha da kötüleşeceğinin habercisi.

Hükümete göre, ortada bir sorun bulunmuyor. Cumhurbaşkanı Recep T. Erdoğan'ın "seçimler tekrarlınsın" kararı, ekonomi için bir doping görevi görecek. Geçen günlerde "Allah aşkına" diyerek insanları bir kriz ortamının bulunmadığına ikna etmeye çalışan Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi, seçim kararıyla belirsizliklerin geride kaldığını söylüyor ve bundan

uygulanmasını geciktireceğini kaydeden derecelendirme kuruluşu, söz konusu durumun kredi notu için "negatif" sonuçlar doğuracağı ikazında bulundu. Moody's Türkiye'nin kredi notunu yatırım yapılabilir statüsünün tam sınırında tutuyor ama 2014 Nisan ayındaki güncellemesinde görünümünü negatife çevirmişti. Görünüm kararını takip eden 2 yıl içinde bir karar alması gerekiyor firmanın ve 4 Aralık'taki bir sonraki toplantısında ya Türkiye'yi nötr görünüme yükseltecek ya da iç ve dış kırılganlık göstergelerine göre yatırım yapı-

Bülteni'nde çoklu risk ortamında ekonominin artık gündemdeki asıl yerinin çok altına gerilediğinden şikâyet ediyordu.

Sanayiciden ticaret erbabına, esnaftan ücretliye bütün kesimler, artık nefes alacak durumları kalmamasına rağmen, seçimlerin tekrar yüzünden 2015'i kaybettiklerini görüyor. Siyasi arenadaki çatışma, artan iç düzensizlikler ve dünya ekonomisindeki bozulan dengelerin, 2016'yı da kaybettireceğinden korkuyorlar. ■

e-mail:i.turkmen@aksiyon.com.tr

İSO, öncü gösterge PMI için Markit'le anlaştı

İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), ekonomik büyüme performansı hakkında en hızlı ve oldukça güvenilir bilgiler sunan bir öncü göstergedir. Ekonomistler için olmazsa olmazlardan biri. Markit Financial Information Services firması, bu göstergelyi aylık olarak dünyanın 30'dan fazla ülkesi için açıklıyor. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)**, Markit ile işbirliğine giderek bundan sonra Türkiye için PMI verilerini açıklama işini üstlendi. 1 Eylül 2015 tarihinden itibaren Türkiye PMI İmalat Sanayi Raporu'nu **İSO** açıklayacak.

